

PROLOGAS

LIETUVA, 1382 METAI

*T*ai sužeistas vanagas išgelbėjo aštuonerių metų Mildos gyvybę.

Po daugelio metų, kai buvo jau suaugusi ir gyveno svetimoje šalyje, dažnai mąstydavo, ar tas išgelbėjimas buvo jai palaima, ar, atvirkščiai, prakeiksmas. Ir ar būtent ne ji pati, šviesiaplaukė, kvailutė Milda, priglaudusi plėšrųjį paukštį, priviliojo į gimtąją gyvenvietę negailestingą Raganą, mirties ir pokyčių deivę.

Ragana juk gali įgyti daug pavidalų.

* * *

Vanagą ji aptiko vieną rytą pievoje, prie rūko užklotos upės, kai su žilvičių pintine ant nugaros rinko motinai vais-tažoles. Paukštis gulėjo aukštoje žolėje, skleisdamas aukštus garsus, lyg cypdamas. Mergaitė priklaupė prie jo, žvelgdama į plėšrūną su užuojauta ir paprastu vaikišku smalsumu. Vanagas, pilkų pelenų spalvos, beveik baltų plunksnų ant pilvo, gulėjo ant šono. Keistai švelnus ir bejėgis. Jo sparnas buvo kruvinas ir Mildai tapo aišku, kad šioje vietoje jis neišgyvens

nė dienos. Apylinkėje knibždėte knibžda lapių – net keista, kad nė viena iki šiol neaptiko bejėgio paukščio. O jeigu ir netaps jų grobiu, netrukus žus nuo bado.

– Tau labai skauda? – paklausė ji švelniai, nusibraukdama nuo kaktos šviesius plaukus. – Kas tau tai padarė? Atsitrenkei į šaką?

Vanagas, aišku, neatsakė – Milda jau žinojo, kad taip būna tik pasakose, – tačiau jai pasirodė, kad maldaujamai pažvelgė oranžinės ir juodos spalvų akies karoliuku. Lyg prašydamas pagalbos. Tuo momentu viskas buvo nulemta. Ji suprato, kad negali jo taip palikti. Juk, šiaip ar taip, jai buvo suteiktas meilės deivės vardas, tiesa? Ji visada globojo sergančius gyvūnus kartu su motina, kuri išmokė ją visko, ką reikia žinoti šioje srityje. Tiesa, ji suvokė, kad tėvas neleis jai laikyti namuose jo vištas medžiojančio paukščio, kuris gali sukelti nerimą globėjui žalčiui, gyvenančiam pagrindiniame kambaryje po slenksčiu, bet akimirksniu sumanė kitą planą: paslėps paukštį senoje senelio pašiūrėje.

Taip, suras kokį nors narvą – tai nesudarys sunkumų, nes augino triušius, – ir rūpinsis paukščiu, kol jis pasveiks ir su džiaugsmu išskris tiesiai į dangų. Bent taip visa tai įsivaizdavo tą rūko dengiamą rytmetį. Tik svarstė, ar vanagai lesa ką nors, ne tik žalią mėsą, pavyzdžiui, kokius likučius nuo stalo, kurių galėtų slapta parinkti po valgių ir nunešti į pašiūrę.

Ji apsižvalgė, norėdama įsitikinti, kad niekas jos nemato, ir jausdama greitesnį širdies plakimą nusimovė nuo pečių lininius pintinės diržus. Virš jos galvos ėmė krankti varnos, kai atsargiai kėlė šiltą, pulsuojančią kūną. Ar pasakys apie vanagą jaunesniosioms seserims?

Ne, nesakys. Pirma, jos gali išplepėti, antra, tai bus jos paslaptis. Saugodamasi paukščio nagų ir snapo, paguldė ją pintinėje.

Tuo momentu kažkur dievų ir demonų krašte išsisprendė jos likimas.

* * *

Mirtis užgriuvo kaimą Alankos, Mildos vyresniosios sesers, vestuvių dieną.

Buvo vėlyva vasara, karšta ir tvanki. Daug dienų per giedrą dangų ritosi staigių audrų debesys, kas, būrėjų ir senių nuomone, liudijo galingojo Andajo nepasitenkinimą ir nerimą. Kaip paaiškėjo po kelerių metų, bloga dievo nuotaika buvo pagrįsta, nes artėjo drastiški pokyčiai dangaus panteone, bet gyvenvietėje tada apie juos niekas nė nesapnavo. Grėsmingi Andajo murmėjimai tradiciškai buvo siejami su papročių nuosmikiu, o žyniai, kaip visada, pradėjo priekaištauti dėl nepakankamo aukojimo. Iš tiesų niekas dėl to nekvaršino galvos, visi laukė Alankos vestuvių.

Didesnės iškilmės paprastai būdavo rengiamos ankstyvą rudenį, jau užbaigus darbus laukuose, bet šį kartą reikėjo pasukbėti. Po keliolikos dienų į prūsų gyvenamas vietas turėjo pajudėti didžiojo kunigaikščio Kęstučio vadovaujamas karo žygis, ir visi vyrai iš aplinkinių kaimų privalejo jame dalyvauti. Taip pat ir Alankos sužadėtinis Jonas.

Žinoma, niekas neklausė merginos nuomonės dėl kandidato į jos vyrus parinkimo, bet reikia pripažinti, kad galėjo gauti dar blogesnę. Jonas priklausė turtingai giminei, tiek turtingai, kad jos nariai turėjo savo namą už gyvenvietės ribų, apjuostą statinių tvora ir su erdviu kiemu. Vaikino tėvas,

storas ir amžinai apgirtęs Olegas, prekiaavo vergais, o tai buvo visai pajamingas užsiėmimas, nes pastaruoju metu iš vakarų pusės plaukė vis daugiau gyvųjų prekių, ypač prūsų ir lenkų moterų bei vaikų, už kuriuos pirkliai iš pietų mokėjo aukštas kainas. Taigi sumanysis Olegas greitai praturtėjo. Dėl tos priežasties Alankos ir Mildos tėvas jo nelabai mėgo, laikė, kad „tas sukčius nevertas nė svogūno lukšto“, bet greitai pakeitė nuomonę, kai jaunas Jonas atsiuntė pas jį piršlius su dovanomis, kad pagal papročius nusipirktų sau sužadėtinę.

Milda atsimena didelį sujudimą, prie namo atvažiavus dviem baltais jaučiais kinkytiems vežimams. Medinėse skryniose gulėjo lokenų, sabalenų ir lapenų kailiniai, dvi taurų galvos ir elnių ragai. Be to, ginklai tėvui, o motinai – plono audinio ritinys. Prireikė keturių tarnų vežimams iškrauti. Dauguma daiktų buvo išpuolių į rusų žemes grobis, dėl to dovanos atrodė dar vertingesnės. Tėvas priėmė viską, nė neslėpdamas pasitenkinimo, pakvietė sužadėtinį ir piršlius į puotą, kurioje sutarė dėl vestuvių dienos. Mergaitės neturėjo teisės dalyvauti tose ceremonijose, todėl slapta stebėjo svečius pro sienų plyšius ir kikendamos keitėsi pastabomis apie sužadėtinį. Jonas nebuvo toks storas, kaip jo tėvas, bet galėjai numanyti, kad neilgai trukus taps panašus į jį. Jis buvo plataus, malonaus veido ir šviesių plaukų, kurie netvarkingai krito jam ant kaktos.

Iš teisybės, Mildai jis nelabai patiko, bet Alanka atrodė laiminga, lyg jai būtų pasitaikęs koks kunigaikštis. Ji vylėsi, kad, būdama pirmoji žmona, bus jam svarbiausia. O likusieji šeimos nariai daugiausia buvo patenkinti. Olego namai buvo turtingi, tad tai visiems bus naudinga. Net Aldona, Alankos tėvo trečioji žmona, paprastai nepatenkinta svetimais ir

apskritai viskuo, pripažino, kad tai geras pretendentas į jos vyro pirmosios dukters ranką.

Jam išvažiavus, prasidėjo pasiruošimas vestuvėms. Buvo sūdoma ir rūkoma mėsa ir žuvis, kepama duona ir pyragai. Kruopščiai išvalytas kiemas, prie upės išneštos krūvos pelenų ir mėšlo, surinktos visos lentos ir kibirai. Dalis viso to atsidūrė senelio pašiūrėje, o tai sumaišė su vanagu susijusius Mildos planus. Jai teko pernešti paukštį į prie tvenkinio augančio gluosnio uokšą. Patalpino jį ten narve, kurį pati nupynė iš žilvičių. Tai pasirodė esanti net geresnė slėptuvė, nes ankstesnioji buvo pernelyg arti kiemo, ir jausdamos plėšrūną vištos elgėsi neramiai.

Dabar Mildos paslaptis buvo saugi.

* * *

Galų gale atėjo ilgai laukta vestuvių diena. Laimė, tą dieną audra nekilo. Pagal seną paprotį, sužadėtinis pagrob-davo jaunąją nuotaką iš tėvų namų ir veždavo ją pas save. Šešiolikmetė Alanka, palaidais plaukais, su bronziniu lankeliu už ausų, vilkinti siuvinėta suknele, susegta dailia sege, rytą išėjo į darželį neva rūtų skinti, bet ten tylomis šmurkštelėjo ant jos jau laukiančio vežimo. Merginos broliai raiti puolė neva vytis, bet visi žinojo, kad tai tik žaidimas. Sužadėtinio namuose jau laukė nuotakos atvažiuojant. Buvo ten ir Milda, pasipuošusi gėlių vainikėliu, vilkinti linine suknele, truputį jau ankštoka ant augančių krūtų. Mergaitė susijaudinusi stebėjo, kaip Jonas sustabdė vežimą ir priėjo prie sužadėtinės su degančiu deglu vienoje rankoje ir alaus puoduku antroje. Davė jo išgerti sutiktai merginai ir perdavė

jai ugnį sakydamas: „Štai šventoji ugnis, kurią saugojai tėvų namuose. Dabar saugosi ją mano namuose.“

Vėliau Alanką į savo globą perėmė moterys, pasodino ją ant kėdutės ir apiplovė jai kojas, paskui pašlakstė tuo vandensiu visus jos naujųjų namų kampus – tai turėjo saugoti juos nuo maro, ugnies ir kitų nelaimių.

O vienos grėsmės nepaminėjo...

Atlikus visas apeigas, kai netoliese esančiame Šešėlių šile buvo paaukotas juodas ožys mirusiųjų ir protėvių vėlms, atėjo laikas švęsti. Ant upės kranto, tarp ten sustatytų stalų, užkurtas didelis laužas, aplink jį prasidėjo dainos ir šokiai. Nuo midaus ir alaus įkaitę vyrai plojo delnais sau per kelius, moterys šoko liepsnų blyksniuose pagal būgnelių, barškučių ir švilpynių muziką.

Mildai iki pilnos laimės stigo tik vieno žmogaus.

– Kada atvyks Varnas? – paklausė ji motinos, kai iš lėto ėmė temti. Jos sėdėjo prie moterų stalo, netoli laužo, vaikydamos įkyrius uodus.

– Nežinau, Milda. Iš Vilniaus tolimas kelias.

Varnas buvo mergaitės vyresnysis brolis, belaisvės totorės, kurią tėvas nupirko vergų turguje už dvi karves ir truputį javų, sūnus. Iš tikrųjų jo vardas buvo Dalius, bet dėl varno juodumo plaukų jį vadindavo Varnu. Nors jis buvo belaisvės sūnus, tapo visos gyvenvietės pasididžiavimu, nes priklausė paties Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės ir Rusios valdovo ginkluotajam būriui, dislokuotam Vilniuje. Jis žadėjo atvykti į sesers vestuves, jeigu tik gaus didžiojo kunigaikščio leidimą.

Tik rūstusis Jogaila tikriausiai jo neišleido.

– Bet į mano šventę jis atvažiuos? – nedrąsiai paklausė Milda.

– Kur ten dar tavo vestuvės!

– Jaunė buvo keturiolikos metų, kai gavo vyrą.

– O tu tik devynerių. Be to, Jaunė buvo... kita.

– Kokia?

– Palik mane ramybėje, mergaite. Nenori pašokti?

– Jau šokau.

– Tai nurink nuo stalų šiek tiek dubenų.

– Gerai.

Tai buvo paskutinis žodis, kurį ji pasakė motinai.

Milda pakilo nuo suolo. Buvo jau šiek tiek išvarginta muzikos ir šurmulio, be to, dar norėjo aplankyti vanagą. Ji pagavo sesers žvilgsnį, besišypsančios, užkaitusios nuo gėrimų ir šokių, prigludusios prie Jono peties. Taip, tai buvo jos didžioji diena. Milda, žinoma, džiaugėsi, kad Alanka laiminga, bet, ką čia slėpti, vaizduotėje jau matė save jos vietoje. Ji irgi troško tokios gražios Kyjivo suknelės ir bronzinio lankelio vietoje to kvailo vaikiško vainikėlio, kurį, kaip paprastai, liepė jai užsidėti. Svajojo nors kartą atsidurti dėmesio centre. Koks bus jos sužadėtinis? – spėliojo ji, eidama į pastatų pusę. Storas ar lieknas? Linksmas ar niurgzlys, kaip tėvas? Be abejo, išrinks jai ką nors gražesnę ir turtingesnę už Joną, nes juk ji pati labai graži. Visi taip sako.

Ji paėmė kelis dubenis nuo stalų, ant kurių kai kurie vyrai jau padėjo nuo alaus apsunkusias galvas, ir taip apsikrovusi patraukė į ant kalvos dūlančių trobų, kurios dabar atrodė kaip lauke pritūpę pasišiaušę paukščiai, pusę. Raudonas saulės skydas slėpėsi už juodos miško sienos, vis dar čiulbėjo paukščiai. Padvelkė lengvas vėjelis, nešdamas gaivą

po kaitrios dienos. Milda giliau įkvėpė, kad atsikratytų erzinančių dūmų, intensyvaus kepamos mėsos, alaus, nuo šokių ir kaitros įkaitusių kūnų kvapo. Praėjo pro pirtį, kurioje mirė senelis, tvartą, paskui arklidę ir klėtį. Nunešė indus į dabar niūrią, tuščią trobą, atsargiai pastatė juos šalia pakuros, o paskui patraukė prie slėptuvės už numo* pasiimti iš ten gabalėlio žalios mėsos vanagai. Nukniaukė jį visiems ruošiantis puotai. Dabar, kai visi buvo prie upės, galėjo ramiai palesinti savo bičiulį, kol visiškai sutems. Paukštis, žinoma, bus sužavėtas, manė iškapstydamą mėsos gabalėlį iš atliekų krūmokšniuose, kur paslėpė. Nes pastaruoju metu maitino jį tik pelėmis ir didesniais kirminais. Buvo patenkinta savimi ir smagiai pėdino į tvenkinio pusę.

* * *

Eidama per aukštą žolę niūniavo dainelę, kurią daug kartų, net iki nuobodulio, prie laužo dainavo įsilinksminę vestuvininkai, apie kuprotą senutę, kuri pergudravo raguotąjį Pokolą. Tai buvo linksma dainelė, net truputį nepadori, bet gėstančios dienos šviesoje mergaitė jautėsi kažkaip keistai. Ji pajuto nerimą ir nutilo. Nervingai pažvelgė į upės pusę: ten keli žmonės vis dar šoko, laužas liepsnojo, jos tėvas apsikabinė su Jono tėvu – galima būtų pamanyti, kad jie geriausi bičiuliai pasaulyje. Iš pirmo žvilgsnio niekas nepasikeitė, o visgi Milda juto, kad tarp to triukšmingo upės kranto ir pievos atsirado kažkokia nematoma užtvara, tarsi skirianti du atskirus pasaulius – šviesos ir tamsos. Kuo labiau tolo nuo pirmojo, tuo giliau niro į tą antrąjį ir darėsi vis sunkiau sieloje.

* Numas – senovės lietuvių namas (*čia ir toliau vertėjo pastabos*).

Dar negalėjo to žinoti, bet iš tikrųjų ji traukėsi iš to pasaulio visiems laikams.

Tikriausiai jeigu ne pareiga palesinti savo paukštį, ji mielai grįžtų pas saviškius. Bet ji buvo pernelyg pareiginga. Turėtų išsigąsti? Ne, ne ji. Ne Milda. Rimta ne pagal amžių, pareiginga ir išmintinga. Jeigu jau ryžosi rūpintis vanagu, negalėjo dabar pasiduoti vaikiškai baimei.

Juk dar nė nesutemo.

Ji giliau įkvėpė oro ir paspartino žingsnį, stengdamasi nežiūrėti į miško juostą, kuri dabar atrodė kaip niūrios, piktųjų dvasių apsėstos pilies statinių tvora. Galų gale perėjo pievą ir žengė ant samanų prižėlusio tako, kuris, vingiuodamas tarp beržų, vedė prie tvenkinio. Aplinkui viešpatavo neįprasta tylą. Nutilo paukščiai. Joks gyvūnas nešnarėjo krūmokšniuose.

Blogiausia, kad jautė, jog ją kažkas stebi.

* * *

O juk niekas į ją nežiūrėjo. Jeigu ir žiūrėjo, tai turėjo būti kažkas iš gyvenvietės.

Nes kas gi kitas?

Svetimas...

Pajuto, kaip nugara perbėgo šaltas šiurpulys. Vien prisiminus šį žodį. Prieš metus apylinkėje slankiojo keistas žmogus. Būtent jį vadino Svetimu. Buvo aukštas, liesas, ilgais juodais plaukais ir matyta, kaip jis iš tolo spokso į vaikus. Niekam nepavyko jo sugauti. Apie jį sakė, kad tai valkata, klajojantis būrėjas, šnipas, bėglys ir net miško demonas. Pasakojimai apie Svetimą, kuriuos Milda girdėjo vakarais prie numo ugniavietės, paskui sukeldavo jai blogus sapnus. Jai ir kitoms

mergaitėms buvo liepta saugotis to žmogaus, nes jis tikriausiai skriaudė vaikus. Maždaug tuo metu daug kalbėta apie grupeles žmonių, valkatų, kuriems vadovavo žynys ir kurie pagrobdavo vaikus, paskui juos apakindavo arba nukirsdavo jiems pėdas, kad tokie luošė elgetautų jiems turtinguose daruose. Tiesa, nusikaltėlius pagavo ir pakorė Vilniuje, tačiau argi mažai panašių žmonių vaikšto žemėje?

Ji atėjo jau beveik prie pat gluosnio ir būtų kvaila pasitraukti būtent dabar. Uokse paslėptas paukštis gal suuodė mėsą arba pažino jos žingsnius, nes ėmė cypauti. Negalėjo dabar pabėgti.

Smarkiai plakančia širdimi priėjo prie medžio. Vanagas ėmė blaškytis narve, tikriausiai nerimaudamas. Ji padėjo mėsą ant žolės ir atsargiai išėmė narvą iš uokso. Virpančiomis rankomis ėmėsi atrišti virvelę, kuria užrišo narvo dureles. Jeigu mane užpuls Svetimas, niekas neišgirs mano riksmo, – galvojo karštligiškai. Kaip tyčia, virvelė susimazgė, taigi mergaitė suirzusi negalėjo jos atrišti. Pagaliau pavyko, ir Milda su palengvėjimu atsiduso. Paėmė mėsos gabalėlį ir greitai įmetė į narvelį. Uždarė dureles, skubiai užrišo jas keliais mazgeliais vis labiau įsitikinusi, kad ją kažkas stebi.

Dar tik akimirka. Tuoju vėl būsiu prie upės, guodė ji save.

Vanagas labiau sunerimo, kai ji staiga pakėlė narvelį ir įkišo atgal į uokšą. Nė negalvodama, ar pastatė jį lygiai.

Atlikta.

Nusišluostė nešvarias rankas į žolę ir jau ruošėsi skubiai grįžti, kai staiga ją pasiekė garsus lūžtančių šakų traškėjimas. Ji apmirė žvelgdama į medžių liniją. Tada pamatė, kaip iš senų eglių tankmės pasirodė... didžiulis rausvas slibinas.

Bent taip jai pasirodė pirmą akimirką. Nes buvo įsiti-
kinusi, kad mato prieš save būtent didžiulį ugninį slibiną,
pasakos būtybę, kuria vyresnės moterys gąsdindavo neman-
dagius vaikus. Labiau nustebusi negu išsigandusi, garsiai iš-
kvėpė orą.

– Ak, – sušnibždėjo ji.

Kruvinu raudonių spindinti raguota būtybė iškišo galvą
iš krūmokšnių ir smalsiai žvalgėsi aplinkui. Mergaitė stovėjo
užklupta ir susidomėjusi, nė negalėdama pajudėti. Slibinas
žengė du žingsnius pirmyn, sunkiai ir lėtai, krypuodamas
į šonus, o ji tik žiūrėjo lyg sapne, iš kurio negalima nubusti.
Tik po kelių akimirkų suvokė, ką iš tikrųjų mato prieš save.

Tai buvo arklys. Šyvas arklys. Kovinis žirgas, apkausty-
tas plienu ir uždengtas balta, voratinkliais ir lapais išmar-
ginta gūnia, su antkakčiu ir plunksnų kuokštu ant galvos.
Besileidžianti saulė teikė skardoms raudoną atspindį, todėl
mergaitė vaizduotės akimis išvydo slibiną. Ant arklio sėdėjo
vyras ruda kaip šventoji liepsna barzda ir žvelgė tiesiai į ją.

Milda norėjo surikti, bet iš jos lūpų išsprūdo tik dar vie-
nas tylus atodūsis. Jai svaigo galva ir iš baimės pykino.

Šalia barzdotojo išaugo kiti arkliai. Pagaliau ji suvokė.
Tai riteriai žiauraus dievo, kurį jie patys dainose vadino *Ky-
rie Eleison*. Kryžiuočiai. Kiekvienas vaikas girdėjo apie tuos
riterius su baltais apsiaustais ir juodais kryžiais. Ir apie jų
negirdėtus nusikaltimus. Tik iki tol Mildai atrodė, kad jie
teegzistuoja pasakojimuose, kad jie nėra tikri. Dabar matė
juos labai raiškiai, net iki mažiausių jų šarvų skardų įlinkių.

Rudabarzdis vyras vis dar žiūrėjo į ją nejudančiu veidu,
ant kurio šešėlį metė pakeltas šalmo antkaktis. Jo akys atrodė

šaltos lyg akmenukai upelio dugne. Mergaitė įžiūrėjo šlykštų randą, bėgantį per jo kaktą net iki nosies. Raitelis nieko nepasakė, jo veide nevirptelėjo joks raumuo. Mildai atrodė, kad ta akimirka trunka ištisą amžinybę. Galų gale riteris lėtai pakėlė ranką, kurią iki tol laikė padėtą ant aukšto balno lanko, ir vis spoksodamas į mergaitę tomis šaltomis akimis, pridėjo prie lūpų pirštą, liepdamas jai tylėti.

Tik gerokai vėliau ji suvokė, kas ją išgelbėjo tą vakarą. Kryžiuočiai neketino jos žudyti nei vyti, buvo jiems verta tiek, kiek paprastas šunelis. Jie ruošėsi pulti suaugusius kaimo gyventojus ir jiems buvo svarbu užklupti juos netikėtai. Be jokių staigių judesių, vijimosi nei išsigandusio vaiko riksmo. Todėl liko gyva.

Tas rudabarzdis, kurio veidą Milda atminė iki gyvenimo pabaigos, suurzgė kažką savo keista kalba, ir jo draugai paragino arklius. Apstulbusi Milda žiūrėjo, kaip jie pajuda lėtai, girgždėdami geležimi. Arkliai nervingai prunkščiojo, nujausdami ginkluotą susirėmimą. O ji galėjo tik bejėgiškai stebėti. Privalejo šaukti, kiek turėjo jėgų plaučiuose, kad įspėtų artimuosius, bet tada tai buvo jos jėgas pranokstantis uždavinys. Arkliai pradėjo įsibėgėti, žemė suvirpėjo nuo kanopų dundesio. Būrys pasuko prie upės, kur vis dar šventė nieko nenujaučiantys gyventojai.

Netrukus Milda išgirdo pirmuosius išgąščio riksmus.

Ir žudomų žmonių klyksmą.

PIRMA DALIS

ŽENKLAI

PIRMAS SKYRIUS

VIŠEGRADAS, 1382 METAI

Visame tame, mano panele, blogiausia yra tai, kad pasielgei visiškai sąmoningai. *Ex proposito*.

Ponia Čaški, Višegrado pilies dvaro damų vyresnioji, žiūrėjo į mergaitę veidu, išreiškiančiu tikrų tikriausią smerkimą. Jos platus, beveik vyriškas veidas, apjuostas raguoto kyko, buvo subjaurotas randų. Tikriausiai paliko juos priemonės, kurias ji jaunystėje vartojo dėl grožio. Bet, kaip kalbėta, ji niekada nebuvo patraukli, net būdama mergina, – kaip sakė tėvas Albertas, „buvo gražesnė veikiau dorybėmis negu veidu“.

Amalija sunkiai atlaikė guvernantės žvilgsnį.

– Norėjau gero, – išlemeno ji.

– Gero, sakai?

– Taip, teta.

– Vagystė nėra joks gėris! Tai Dievo įžeidimas.

– Suprantu.

– Negana, kad tai nuodėmė, toks šlykštus poelgis nederą dvariškei. Stebiuosi, kad turiu tau aiškinti tokius dalykus.

– Vis tiek jas išmestų... Arba supūtų.

– Tylėk, snargle. Dabar aš kalbu.

Amalija nuleido akis. Pro smailios arkos langą į kambarį sklido būgnų ir švilpynių garsai. Prie pilies artėjo jaunučio kunigaikščio Vilhelmo eskortas. Tikriausiai visi jau už vartų, pievoje, pasitinka būsimąjį Vengrijos valdovą. O Amalija priversta klausytis to grėsmingos ponios Čaški, kurios, kaip kalbama, privengia net pati karalienė Elžbieta, pamokslo.

Guvernantė specialiai pasirinko būtent šią akimirką, žinodama, kad aštuonerių metų vaikas labiausiai už viską trokšta dabar būti su kitomis dvariškėmis ir švęsti kunigaikščio atvykimo proga.

Tai turėjo būti subtilus kankinimas.

– Tai, kad pavogei tas figas, – tęsė lediniu tonu, stovėdama lyg sustingusi šalia koklinės krosnies, – norėdama pasidalinti jomis su prastuomene, dar galiu kaip nors suprasti. Pavadinime tai širdies impulsu. Nors visa figų pintinė čigonei, vežiko dukteriai, mano nuomone, yra per didelis perlenkimas. Bet tiek to. Man didžiausią siaubą kelia niekšybė, kurią iškrėtei virėjai. Gali tai kaip nors paaiškinti?

Mergaitė lėtai pakraipė galvą.

Su šonuose suvarstyta, gausiai siuvinėta suknele, kuri iš tiesų buvo sumažinta suaugusiųjų damų apdarų versija, mergaitė visai neatrodė rimtai, priešingai, kaip niekada ligi tol panaši į vaiką. Jos juodus banguotus plaukus dengė kuklus kykas, bet ponia Čaški gerai žinojo, kad šiame velniūkštyje neverta ieškoti kuklumo ar nuolankumo, – Amalija užsispyrusi, įžūli, neklusni ir visiškai čia netinka. Jeigu ne senojo karaliaus Liudviko, kuris aukštai vertino jau mirusio mergaitės tėvo, bosnių barono Mladeno lojalumą, malonę, ji

niekada neatsidurtų jaunutės Jadvygos, būsimosios karalienės, aplinkoje. Pati ponia Čaški to neleistų.

Dėl įvairių priežasčių, apie kurias nenorėjo galvoti.

Jos „valdymo“ metu per dvarą perėjo daugybė merginų, dažniausiai kilusių iš turtingų ir įtakingų giminių, ir vos pažvelgusi ji gebėdavo atpažinti tas, kurios gali sukelti rūpesčių. Mokėdavo peržvelgti jas kiaurai. Ir jos ilgai nesušildydavo vietos dvare, net jeigu jų šeimos buvo labai įtakingos. Ką gi, reikėjo rūpintis dvariškių lygiu. O tai nelengvas darbas, nes vyresnioji vadovavo beveik šimtui merginų ir moterų iš visų svarbiausių Vengrijos komitatų*, tarp jų ir keliolikai svetimšalių.

Šimtas moterų – tikras spiečius įvairiausių moteriškų silpnybių.

Bet Amalija net ir jai buvo sunkiai perkremtamas riešutas. Pastaruoju metu ji tapo tikra Jadvygos numylėtine, jos ištikima drauge, o tai lėmė, kad ponia Čaški, noromis ar nenoromis, buvo priversta toleruoti jos išdaigas.

Bet šį kartą visgi teks kreiptis į pačią karalienę. Nepaliks už tai nenubaustos.

– Žinoma, tu suvoki, kad mirtinai išgąsdinai virėją ir visą jos šeimą? – paklausė.

Amalija patrynė nosį.

– Nenorėjau to.

– O ko norėjai, jeigu galima sužinoti?

– Kad nieko nesakytų. Apie tai, kad... pavogiau tas figas.

Vis dėlto tai buvo rimtesnis dalykas negu paprasta vagystė. Amaliją, nešančią iš podėlio visai nemažą pintinę vaisių,

* Komitatas – didžiausias Vengrijos administracinis teritorinis vienetas (iki 1950 metų).

užklupo virėja Marija. Nustebo išgirdusi, kad tai vežėjo dukteriai, tad tuojau pat atėmė iš mergaitės jos grobį ir paskelbė, kad apie viską pasakys vyresniajai, tai yra poniai Čaški. Tada Amalija neva net paraudo iš pykčio ir pasiėlgė išskirtinai kvailai, o tai dar pablogino reikalą.

Ji pareiškė, kad tokiu atveju ta čigonų šeima prakeiks virėją.

Romų prakeiksmas keldavo baimę ne tik paprastiems pilieje tarnaujantiems žmonėms. Jų vengė net rimti vyskupai, neva jie iš tolo dvokia siera, velniškais burtais. Tie žmonės tamsiais, dažnai tatuiruotais veidais, su auskarais ausyse, buriantys kortomis, žadino nepasitikėjimą ir baimę savo kitioniškumu, keistais papročiais, paslaptina kilme. Visai neseniai, gal praeitą mėnesį, pagal teismo nuosprendį buvo pakartas vienas toks čigonų burtininkas už tai, kad sukėlė kažkokio grafo karvių ligą.

Taigi nieko keista, kad virėja ne juokais išsigando. Lyg viso to Amalijai būtų mažai, tą pačią dieną vakare ji įleido į virtuvę juodą katiną, o juk žinoma, bent iš Bažnyčios daktarų knygų, kad tokį žemišką pavidalą ypač mėgsta Nelabasis. Todėl vargšė Marija nualpo, susmuko ant akmeninių grindų paleidusi samtį, o atsigavusi kartu su visa šeima persikėlė į kitą pilies sparną ir atsisakė grįžti į virtuvę, kol jos nepašventins kunigas.

Būtent tai gal labiausiai išmušė guvernantę iš pusiausvyros.

– Dėl tavo kaltės teks kviesti tėvą Albertą, kad pašalstytų puodus. – Ponia Čaški nenuleido akių nuo vaiko, kuris dabar spoksojo į ilgas, riestas savo zomšinių batelių nosis. – Peržengei ribas.

Iš kiemo atsklido pirmieji sveikinimo šūksniai Vilhelmo garbei. Jis tikriausiai tuo momentu lipo iš karietos.

– Turėčiau visai savaitei uždaryti tave celėje su duona ir vandeniu, kad skirtum laiko pamąstyti.

Amalija pastiro.

– Ne... – sušnibždėjo ji. – Prašau. Gal nuo rytdienos.

– Nepertraukinėk manęs. Ir tai būtų tau per švelni bausmė. Bet mūsų mylima Hedviga*, tikrai nežinia kodėl, labai tave myli ir jau klausė, kur tu dingusi. Nori, kad šiandien būtum šalia jos. Nekelsiu jai nemalonumo, nes myliu ją labiau už gyvybę. Taigi prisijungsi prie kitų.

– Ak! – Amalija turėjo susitvardyti, kad nepašoktų iš džiaugsmo.

– Bet žinok, – tęsė guvernantė, – kad apie visą šį reikalą sužinos karalienė motina.

Iš teisybės, tai buvo per tolima perspektyva, kad dabar mergaitės sąmonėje sukeltų didžiausią susirūpinimą. Svarbiausia, kad ji netrukus prisijungs prie linksmybių. Juk bus puota, akrobatų pasirodymai, na, ir šokiai.

Gyvenimas vėl tapo gražus.

– Ir dar kai kas, – pridūrė ponija Čaški, kai mažoji jau ketino nusilenkti ir išeiti. – Vakare nueisi pas virėją, atsiprašysi jos ir pasakysi, kad visą tą kvailą prakeiksmą išgalvojai.

– Taip, teta. Žinoma.

– O dabar dink man iš akių. Nes kai žiūriu į tave, jaučiuosi serganti.

* * *

Amalija bėgo niūriais pilies koridoriais, lyg baimintusi, kad griežtoji teta Čaški, kaip ją vadino merginos, paskutinę

* Hedviga – vardo Jadvyga vengriškas variantas.

akimirką pakeis nuomone. Plačios suknelės rankovės plasnojo lyg drugelio sparnai, mergaitei lekiant pro menes ir posūkius. Jau negalvojo apie guvernantės žodžius. Priprato prie jos pamokslų. Jie buvo kaip gamtos dėsniai – kai už-eina audra, tiesiog dunda griaustiniai. Bet audra baigiasi ir vėl šviečia saulė. Audrą reikia tiesiog pralaukti, stengiantis nepermirkti iki paskutinio siūlo.

Ponia Čaški mėgo gąsdinti mergaites pasakojimais apie ištvirtusias moteris, Loto dukteris, Vienos paleistuves, kurias skandino Dunojuje, jeigu antrą kartą aptikdavo gėdingo elgesio, kurį, beje, teta atpasakodavo su smulkiausiomis detalėmis, metu. Bet problema buvo tai, kad kelerių metų dvariškės nelabai suvokdavo, kokia tų nuodėmių esmė, net vaizdingai pristatytų. Todėl vertino panašias istorijas kaip žiaurias ir jaudinančias pasakas, kurios neturi nieko bendra su dvaro gyvenimu. Ne kitaip suvokė jas ir Amalija. Kažkokių Loto dukterų ar Sodomos gyventojų nusižengimai jai likdavo nesuprantami ir daugių daugiausia keisti. Jie išvis jai nerūpėjo. Galvojo apie lėles, dainas, apie tai, kuri jos konkurentė gražiausiai siuvinėja, o kuri aukščiausiai pašoka. Taip, guvernantė ir jos pamokslai buvo tai, kas atsitikdavo ir ką reikėdavo pralaukti.

Ant laiptų vos nesusidūrė su jaunu židinių valytoju, kuris nešė kibirą ir šepetį. Vaikinas nusikeikė po nosimi, bet ji neišgirdo, nes jau bėgo į kiemą. Ją tuoju pat apipuołė šunys, įpratę, kad ji visada turi jiems kokį skanėstą iš virtuvės. Bet ne šį kartą. Ji sustojo uždususi ir pažvelgė į vartus. Jie buvo atlapai. Abiejuose jų šonuose stovėjo alebardininkai. Pagal jų tiesią stovėseną suprato, kad kunigaikščio Vilhelmo kortežas artėja prie pilies, nes sargybiniai paprastai atsiremdavo į mūrą arba slapta lošdavo kaulais, gurkšnodami alų.

– O tu ne su visais? – išgirdo balsą už nugaros.

Ji atsigręžė ir pamatė daktarą Viskontį, kuris prieš daugelį metų atvažiavo į Vengriją iš Genujos. Pagyvenęs vyriškis kalbėjo su juokingu akcentu ir lyg astrologas visada dėvėjo aukštą skrybėlę.

– Buvo pokalbis su teta.

– O, tai rimtas reikalas.

Ji suraukė nosį.

– Visai ne.

– Girdėjau, ką iškrėtei, *ragazza*. Tai net juokinga.

– Juokinga? – ji pažvelgė į vyrą nustebusi. Gal vėl išgėrė per daug vyno, nes jo akys blizgėjo, o veidas buvo įraudęs.

– Juokinga, kaip lengva išgąsdinti prietaringas bobas, – paaikšino jis.

Ji pasijuto nejaukiai, todėl neatsakė ir nuvijo šunį, kuris drėgna nosimi palietė jos koją.

– Tu, jauna mergaitė, būk atsargi, – *dottore* pagrasino jai pirštu. – Nes baigsi kaip vargšė Klara.

Ją perėjo šurpulys. Klara Zach. Skirtingai negu Vienos paleistuvės, ta mergina buvo kažkas, ką Amalija galėjo lengvai įsivaizduoti. Dvariškė, tokia pati, kaip ir ji. Ir dar gražiausia visame fraucimeryje. Šviesių plaukų ir angeliško veido. Taip pat, kalbėta, karaliaičio Kazimiero numylėtinė. Tą makabrišką istoriją žinojo visi, nors ji buvo pasakojama slapta, nenorint erzinti karališkosios šeimos.

Taigi seniai praityje gražiosios Klaros tėvas, pamišęs riteris, užpuolė karaliaus šeimą ir kalaviju nukirto garbios ir taurios Elžbietos, Jadvygos seneles, rankos pirštus. Kodėl taip pasielgė, Amalija nesuprato, nors vyresniosios dvariškės mėgino jai tą reikalą gana painiai aiškinti. Tai kažkokiu būdu siejosi su pačiu karalaičiu Kazimieru.

Šiaip ar taip, visa Zachų šeima buvo žiauriai nubausta. Ne pats riteris, nes jis žuvo nuo tarnų rankų pasikėsینimo metu, bet teisingumas pasiekė visus jo artimuosius. Klaros brolių perlėšė arkliais, o jo kūną numetė šunims suryti. Na, o pati mergina... Ak, buvo net baisu apie tai galvoti. Gražiajai Klarai įkaitintomis replėmis nuplėšė nosį ir lūpas, nukapojo rankų pirštus taip, kad paliko tik nykščius. Paskui pasodino nelaimingąją ant arklio ir vedžiojo po visą karalystę, kad garsiai pasakotų visiems apie tai, kas ištinka išdavikus. Galop ją nužudė.

Na, gerai, bet ką bendra tai turėjo su nekaltu Amalijos melu? Jos tėvas buvo ne išdavikas, o didvyris, kuris atidavė gyvybę už karalių ir kuri visi minėjo pagarbiai. Tiesa, pati Amalija jo neatsiminė, bet daug apie jį girdėjo. Daktaras tiesiog norėjo ją pagąsdinti.

– Niekas neskriaus vaiko už tai, kad ką nors pavogė, – atsakė ji ryžtingai.

– Nebūk tokia tikra, jaunoji mergaite.

– Jūsų kelnės šlapios, pone.

Viskontis pažvelgė į savo aptemptas pludras, ant kurių matėsi dėmė, nežinia, nuo vyno ar šlapimo. Jis sutriko ir uždengė dėmę delnu. Ketino kažką sakyti, bet būtent tą akimirką ant pakeliamojo tilto lentų sudundėjo kanopos ir tarpuvartėje pasirodė du riteriai su Anžujiečių vėliavomis su išsiuvinėtomis auksinėmis lelijomis. Paskui juos į kiemą įriedėjo juoda karieta, pakinkyta šešetu švųjų arklių ir papuošta gėlių girliandomis. Amalija girdėjo žmonių, kurie važiavo irėjo iš paskos, šurmulį. Šunys pradėjo loti, iš ūkinių pastatų išėjo susidomėję tarnai.

Atvyko kunigaikštis Vilhelmas. Būsimasis Jadvygos vyras.

Karieta sustojo kiemo viduryje. Prie jos nubėgo keli jauni pažai su geltonais palaidiniais ir žaliomis beretėmis atidaryti durelių iš abiejų šonų. Amalija susižavėjusi žiūrėjo, kaip jaunuoliai padeda išlipti Jadvygai, kuri prisijungė prie Vilhelmo dar pievoje prieš pilį, o paskui ir pačiam Habsburgo kunigaikščiui.

Hedviga atrodė nuostabiai. Tiesiog stebuklingai. Vilkėjo žalia damasto suknele, auksiniu tinkleliu apgaubtais plaukais atrodė lyg deivė. Ji buvo Amalijos amžiaus, bet pranoko ją ūgiu per pusę galvos ir galima būtų pamanyti, kad yra bent vienuolikos metų. Kaip visada tokiose situacijose, su atitinkama mina ir stovėseną. Nei kvailai šypsojosi, nei buvo išsigandusi. Tikra karalienė.

Užtat Vilhelmas atrodė... juokingai. Jį išvydusi Amalija pajuto kutenimą kažkur pilve ir visa valios jėga tramdė save, kad nepratrūktų juoktis. Kunigaikštis buvo storas, ne toks kaip ant paveikslėlio, kurį nešiojosi Hedviga. Jis vos tilpo palaidinyje, kuris buvo toks aptemptas, kad juo vilkėdamas Vilhelmas tikrai negalėjo susilenkti. Putlus jo veidas blizgėjo nuo prakaito, plunksnomis papuošta skrybėlė persikreipė išlipant iš karios. Vilhelmas turėjo prie šono prisegtą kažkokį kardelį, kuris atrodė lyg žaislas. Kunigaikštis atrodė jaunesnis už Jadvygą, nors buvo ketveriais metais už ją vyresnis.

Visi jau susirinko pilies kieme. Amalija pažino vyskupo Petaro Šikloso, taip pat kelių kitų baronų karietas. Kilo sumaištis, buvo išskinkomi arkliai, nuvejami šunys, kažkas šalino iš kelio žmones, kad neblokėtų įvažiavimo. Amalija ieškojo naujų veidų, vokiečių iš kunigaikščio palydos, taip pat muzikantų ir akrobatų. Vienu momentu susidūrė su Jadvygos žvilgsniu.

Karalaitė jai švelniai nusišypsojo ir Amalija pasijuto laiminga.

* * *

Višegrado pilis buvo daug ištaigingesnė negu senovinė Arpadų sodyba Budoje. Ji turėjo erdvų kiemą, o reprezentacinės salės ir menės su aukštais langais ir kasetinėmis lubomis žadino susižavėjimą ne tik dydžiu, bet ir naujoviška apdaila. Šviesios atminties karalius Karolis Robertas, garbusis Jadvygos senelis, tegu Viešpats globoja jo dosnią, krikščionišką sielą, prieš keliasdešimt metų pastatė naujas dantytas sienas, pasikvietė geriausių dekoruotojų iš Italijos, kurie turėjo užduotį įkvėpti į tuos mūrus europinę sielą, vertą Anžujiečių šlovės.

Sutikimo puota prasidėjo vėlyvą popietę.

Didžiulėje valgomojo salėje susirinko tiek daug svečių, kad tarnams teko sunešti suolus iš visos pilies. Nepaisant išpūdingo patalpų ploto ir plačiai atlapotų langų, buvo tvanku. Ore tvyrojo sunkus kvėpalų, keptos mėsos ir prieskonių kvapas. Taip pat ir prakaito.

– Ką tau pasakė teta Čaški? – pasmalsavo Elžbieta, viena iš jaunų dvariškių, kuri dabar sėdėjo šalia Amalijos ir lupo obuolį.

– Tą patį, ką visada, – atsakė mergaitė. – Kad esu nepakenčiama.

– Nes ir esi.

Amalija prunkštelėjo.

– Ji manęs tiesiog nemyli.

– O ką ji myli?

– Dievą. Ir karalienę.

– Na, taip. Matei, koks storas tas kunigaikštis?

– Taip, – šypsodama atsakė Amalija.

Jos pažvelgė į vietą, kur po aukso spalvos baldakimu sėdėjo Vilhelmas ir Jadvyga. Tai nebuvo garbingiausia vieta, nes ją pagrindinio stalo viduryje buvo užėmusi karalienė kartu su vyresniąja dukterimi Marija ir Bosnijos vyskupu, bet vis tiek buvo pasirinkta, kad jaunieji diskretiškai atsidurtų atokiau nuo likusių puotos dalyvių. Kunigaikštis kaip tik rodė pirštu į galeriją, kur muzikantai su įkarščiu gnai-bė liutnių stygas, nors stengėsi veltui – juos visiškai užgožė pokalbių šurmuly. Hedviga ramiai pritarė, lyg truputį išsi-blaškiusi.

Amalijai labai imponavo tai, kad tiedu yra beveik su-tuoktinių pora. Beveik, nes iš tikrųjų turėjo tapti ja tik po to, kai truputį užaugs, bet juk jie sužadėti. Kaip tai žavu! Di-delė meilė, panaši į tas, kurios aprašomos riterių romanuose. Niekas nevertino jų kaip vaikų, tik kaip rimtus, suaugusius žmones. Taip, kaip Mariją, Jadvygos seserį, taip pat ir jos bū-simąjį vyrą Zigmantą. Jie, savo ruožtu, turėjo valdyti Lenki-jos karalystę šiaurėje, už Karpatų. Na, bet jie buvo vyresni, Marija jau beveik vienuolikos metų ir jautėsi tokia suaugusi, kad žiūrėjo į Amaliją taip, lyg ji būtų nematoma. Gerai, kad tai būtų ji, visada pasipūtusi ir sustingusi, išvyks iš čia. Tada Jadvyga ir Vilhelmas valdys visą šalį. Visą Vengriją, Austriją, o gal ir Neapolį, kuris yra už jūros. Gaus tiek aukso ir bran-genybių, kiek tik pageidaus, ir jokia guvernanti nepažvelgs į juos skersai, nes pagal jų menkiausią įsakymą būtent ji galės atsidurti celėje ir sėdėti ten su duona ir vandeniu.

Amalija truputį nerimavo, ar tas Jadvygos suaugumas ne-lems, kad ji pati liausis būti reikalinga būsimajai karalienei.

Nes juk turint vyrą ir karūną, žinoma, negaištamą laiką žaidimams ar išdaigoms, tada reikia įsakinėti kariams ir apdovanoti vargšus, būti rimtai ir teisingai, dažnai kalbėtis su vyskupais apie Dievą.

– Tie vokiečiai gražiai apsirengę, – staiga pareiškė Elžbieta.

Iš tikrųjų, visi vyrai vilkėjo vata pastorintas palaidines, iškilias ant krūtinės ir siauras per liemenį, gražiai siuvinėtas ir su sagomis.

– Bet vokietės bjaurios, – Amalija galvos linktelėjimu parodė į liesą moterį, kuri kas akimirką dengė delnu lūpas, slėpdama sugedusius dantis.

– Nespoksok į ją taip. Nadera.

– Tai kur turiu žiūrėti?

– Moteris turi būti kukliai nuleidusi žvilgsnį. Taigi žiūrėk į savo dubenį.

– Į tą uogienę? – paklausė Amalija nuvydama įkyrią musę.

– Taip. Apsimesk nuolanki ir atgailaujanti. Tetulė dabar tikrai tave akylai stebi.

– Negąsdink manęs.

* * *

Iš teisybės, vakarui nebuvo planuota triukšminga puota, nes iš Nadsombato* ėjo žinios, kad karaliaus Liudviko sveikata smarkiai pablogėjo, bet negalima buvo išsiversti be tradicinių šokių. Pilyje susirinko pernelyg daug jaunimo.

Taigi saulei nusileidus buvo uždegtas šimtas žvakių ir prasidėjo šokiai pagal madingiausias katalonų melodijas. Atmosfera tapo laisvesnė. Svečiai kilo nuo stalų, būrėsi į gru-

* Vengr. *Nagyszombat*. Dab. Trnava, Slovakijos krašto centras.

peles, vynas atrišo liežuvius. Amalija truputį šoko, truputį sukinėjosi salėje, klausydamasi pokalbių, smalsi visokių naujienų iš pasaulio.

Nedaug jų suprato, bet kai kurie žodžiai kerėjo net skambesiu. Tarkime, italų poeto vardas: Petrarka. Arba kitas: Tochtamyšas, žiaurus totorių chanas, kuris tų metų pavasarį užpuolė pasakiškąją Maskvą. Buvo kalbama, kad jis geria žmonių kraują, o dalį jo kūno dengia vilko kailis. Bet dar daugiau ji nesuprato, kai taip sukinėjosi nuo vienu prie kitų įtempusi ausis.

– Markizas laksto paskui merginas kaip šuo paskui pagaiškį, – juokėsi kažkoks vyras su arabišku turbanu ant galvos. – Neįmanomas žmogus. O jo žmona...

– Sakau jums, bičiuliai, Avinjonas nėra popiežių vertas miestas, – tikino rudabarzdis vienuolis. – Tai Provanso skylė. Gatvės dvokia, kiaulės murkdosi purvyne.

– O Roma neva geresnė? – pasipiktino jo pašnekovas. – Tik kalvos ir griuvėsiai.

– Bet tai bent šventojo Petro miestas.

– Paryžiuje vėl sukilimas, – sakė kažkas už mergaitės nugaros. – Žydai kursto varguolius...

– Jeigu studijuoti, tai tik Monpeljė...

– Jadvyga labai paaugo ir išgražėjo...

– Ar vargšas karalius Liudvikas jaučiasi geriau?

Amalija atkreipė dėmesį, kad kelios jaunos poros išėjo iš salės, tikriausiai tam, kad galėtų pabūti kartu intymioje aplinkoje. Tai jai buvo daug įdomesnis dalykas negu politinės diskusijos, nes visgi galėjo būti prieita iki draudžiamų bučinių. Ji puikiai pažinojo visas pilies slaptavietes, tad ilgai negalvojusi irgi nutarė „pasivaikščioti“.

Galerijose viešpatavo maloni vakaro vėsa, dvelkė švelnus vėjelis. Bet, kaip Amalija iš karto pastebėjo, čia nevyko nieko įdomaus. Tad įėjo į pilies dalį, skirtą žemesniesiems valdininkams, kur buvo dabar daugiausia jau uždarytos kanceliarijos. Tuose tamsiuose koridoriuose mėgdavo pasislėpti jauni žmonės. Vyko kelių patalpų remontas, todėl buvo pilna kibirų ir kopėčių. Turėjo būti atsargi, kad už ko neužkliūtų, neišteptų suknelės kalkėmis arba kuo nors dar blogesniu. Deja, tokiuose tamsiuose užkaboriuose svečiai mielai ištuštindavo savo žarnas ir pūsles. Kartais būdavo sunku praeiti, neįmynus į ką nors dvokiančio.

Aplinkui viešpatavo tylą, tik iš išorės sklido prislopinti muzikos garsai. Nejau nieko čia nėra? Tad kur pasislėpė jaunimas?

Ji stabtelėjo sutrikusi, įsiklausė. Po akimirkos išgirdo prislopintą kosulį, sklindantį iš gretimo koridoriaus. Tad visgi! Tyliausiai, kaip tik mokėjo, pajudėjo ta kryptimi. Po akimirkos ją pasiekė pusbalsiu vykstančio pokalbio žodžiai.

– Taigi karalius jau beldžiasi į rojaus vartus, – sakė vyriškas balsas. – Tai dienų, daugiausia savaitių klausimas.

– O Bosnietė, spėju, suėmė reikalus į savo rankas? – atsakė tamsoje nematoma moteris.

Kalbėjosi vokiškai, tai yra kalba, kurios Amalija išmoko gyvendama su Jadvyga Vienoje.

– Taigi, suėmė. Net pernelyg energingai.

– Tai reiškia?

Vyras atsikrenkštė.

– Nori pakeisti jo testamentą.

– Juokaujate, pone?

- Anaip tol. Nustums Jadvygą nuo vengrų sosto.
- Amalija ėmė sparčiau kvėpuoti.
- Sulaužys Košicės sutartis?
- Kokias sutartis?
- Na, pagal kurias Marija turėjo būti išsiųsta į Vavelį.
- Ten nėra kalbos apie tai, kuri duktė važiuos į Krokuvą.
- Iš pradžių tai turėjo būti Kotryna, bet vargšė pasimirė. Dabar Bosnietė ruošia dar vieną pakeitimą.
- Iš kur tai žinote?
- Palatinas Garajis turi silpną galvą ir ilgą liežuvį.
- Kokia vilkė!
- Sostą perims Marija, bet, žinoma, valdys senė. Ji visada to troško.
- O kaip Jadvyga?
- Vyras nelinksmi nusijuokė.
- Kam tai rūpi? Gal išsiųs ją į Austriją, gal į Krokuvą. Tai vaikas, kurį karalienė visada ne ypač mylėjo. Juk visą laiką laikė ją Vienoje.
- Ordinas jau žino? – paklausė moteris.
- Kryžiuočiai?
- O kas gi kitas?
- Jeigu dar nežino, tai netrukus žinos.
- Tai yra Vilhelmas apgautas...
- Panašu į tai.
- Privalau visa tai surikiuoti galvoje. Nesitikėjau tokių žinių.
- Žinios tikros. Apmąstykite tai ir pagalvokite, kas toliau.
- Grižkime, nes pastebės, kad mūsų nėra. Atsiskaitysime kaip visada.
- Amalija įspūdžio priblokšta negalėjo pajudėti. Ji žinojo, kad slapta nugirdo pokalbį, kurio neturėtų girdėti. Jos širdis

smarkiai plakė baiminantis tų keistų žmonių. Ką jie padarys, jeigu ją pastebės? Ir kodėl kalbėjo tokius keistus, nerimą žadinančius dalykus?

„Jadvyga bus nustumta nuo vengrų sosto.“

Ji išgirdo artėjančius žingsnius.